

Motivos en favor de don hugo
en el negocio de Aierue en la Corte del Justicia de arago

Ex eopresentim et atq[ue] quia constat don hugone de verrius et Anna eis matre tempore oblationis appell[us] p[ro]pt[er] apprehensio et antea perplures dies mes[es] et annos fuisse et esse veros dominos et possessores bonorum apprehensorum distaq[ue] bona ad eos justis et iustissimis titulis respectu pertinuisse et pertinere et iureali et actuali possesso ne illorum pertale et tantum tempus existere, ac illatenore et posidere quod susint ad obtinendu[m] uictori amplus iudicio intentato super bonis apprehensionis ratione suiu[m] insuis propositionibus contentoru[m]. Uel illis in aliquo obstat et procurat fiscalis dñi n[ost]ri regis suffragatur assertum iustum gratu ville et barone de aierue et honoris de marcuello processus parte exhibitum, cuius protextu dicta baronia de aierue et marcuello fuit apprehensa. quoniam assertum iustum licet primariae solemne et uidenticu[m] videatur, et sic tale q[uod] plena fidem videatur facere, et illius protextu potuerit resolu[m] infamum. d[icitur] n[ost]ri regis possedit bonorum apprehensorum, illaq[ue] potuerit apprendendi in vi instrumenti redemptive, seruatis alijs, que in eadem positiu[m] pro parte d[icitur] n[ost]ri regis impoienti processu facta fuerunt et seruata. Tamen ex ijs quex thene et contextura asserti iusti eiudenter et notoriu[m] apparent, consultant, ac aliaru[m] scripturarum et documentoru[m] pro parte dictoru[m] don Ygorib et eis misi[us] iuxponi processu exhibitorum et fidei defectorum, detrahitur fidei dicti iustiz et tam falsum, seu defalsitate suspectum redditur, quod obstantibus sibi dicti suspitionibus falsitatis et defectibus, tam modice fidei redigitur, ut ex eo nec iusto nec in alio iudicio fides aliqua sit habenda. nec illius protextu d[icitur] n[ost]ri regis promotori fiscali possunt super rebus et bonis apprehensionis uictoriam obtinere, et ut re clara reddatur, cum sermones circa generalia sint facilitiores, circa particularia ue[n]tiora, et uinitatem insinuat, primo in loco referre sigillatum oportet, que fonte scriptura et thene dicti iusti opponitur pro parte Hugois, et ex thene et contextura dicti iusti notoriu[m] et eiudenter apparent. In primis illud manifeste ex Carta dicti instrumenti comprehenditur, q[uod] membrana seu pergamentu[m] in quibus litterae est scripta uia et inuidia sunt, et ut ita loquar, tacada penitraliter uetus tam et antiquitatem pergamenti ostendentia, in hi lominius tamen littera insuper scripta integra et veterior apparet, ut ciudenter et notoriu[m] argumentum apertere sicut reducendum sit litteram non esse scripta cotempore quo pergamentu[m] erat integrum sed multo postquam sieo tempore littera scripta fuisset, quaratione pergamentum uetusissimum et attuatum ex antiquitate apparet, eadem littera uetusior attesta et manu etiam videatur. cuius contrarium sioculus non nullus ex iuria asserti iusti oportet, q[uod] maximum est argumentum falsitatis dicti iustiz. quod interalia inferi

dicenda coadjuvabitur, quia Injustio gre uille de Loarre, petiam antiquum virtus
tissimum et attrectum est. littera etiam su eodem scripta ueritatis et attrecta sunt
pergamentum appareat, cufus contarium In isto Justio gre de aieue uidetur. Secundum
ad falsitatis suspicio extenuou dicti Justio resultantis est frequentia et multitu-
do barbarismorum false latinitatis et orthographie, que argumentum prestant
infuisse receptum nec testificatum abortando de pinos notario, ut omnibus est
In confessio, et ex alijs Justis eius appareat porro eleganti et multum circumspicte,
Nam et si fateamur fassam latinitatem solam nec malam orthographiam solam non
uitare Justia nostra coem dd. sentencia, quando tamen talia dicuntur scripta
et dictata a notario porro eleganti et Ius suis scriptis succincte, et rectum syllbum
dictam ac formam testificandi habente ut fuit dictus abortandus de pinos, et In
hac scriptura quidam abeo recepta apparent uita supra dicta et uaritas syllbi
clausularum multiplicatio et repugnancia illarum, et clausula insolite maxi-
mum postulant argumentum falsitatis. cum scribentium sit certa sententia sua
difficilis dispensare In talibus cum duploq; vno defectu, quanto magis cum
tot et tam reiteratis uitijs et defectibus ex ipso Justio gre resultantibus, cum In
hijs dicant scribentes sint In materia uere et legitime probationis, que singula
no profundunt multa collectas uuant. tertium falsitatis argumentum ex eodem
Justio resultantis est dicere Infantem Ferdinandum, cui ut dicitur famulas redimere
di concessa fuit, Voluisse In cumentum quod dederet sine filiis masculis, filiabus
pprijs exclusis ad redimendum Varonia de aieue, uenire reges aragonum porro tem-
pore existentes, et illis nolentibus et In uitis conilia et Uniuersitates de aieue,
et remanere iosis regibus renitentibus, ipsa castra et loca uita et Incorporato
regio patrimonio et corone regni aragonum, sic ut nusquam alienari possint. ali-
enas cognationes sue postulant preferendo. cufus portio absurditas et suu
similitudo clarum postulant argumentum falsitatis suspicionis. Quartto etiam
non minimu prestat argumentum suspicionis. cum Invenzione facta per Infante
ferdinandum deponit ijs nullum sit Habitum verbum, eo quia non constat ipsum In-
fanten e tempore illas possidere, In ipso gre Justo tamen de eis specifica mentio reperi-
tur, ex quo manifeste colligitur dictum Justum gratie multo post tempus uenitio
mis fuisse fabricatum, et sic tempore quod dominum de aieue possiderunt foreminis, que
illas constat postea possidere. Quinto Inudem Justo In genere facta est mentio, q; In
casu litionis maioramenta cederent infamie luentis, q; maximu est argumentum
suspicionis, inservellimus dicere ipsum dompetum soldan de orries, que dixunt illud

concessisse, fuisse ita supimum et solidum, et suum et suorum successorum et bonorum tam prodigum
 q[ui] contra communem voluntatem voluerat factare suum et contrapropteria comoda laborare quod
 iura aborvent. **SEXTO** etiam maximum probat argumentum, q[ui] cum in venditione facta per
 Iesum infantem dicto petro martinet de arcea non reperiatur clausula submissionis
 nec mentio aliqua de isto uerbo nec virtualiter quidem, attamen referendo in ipso jus
 trumento q[ui] ipsam venditionem dicit factam cum clausula submissionis, q[ui] non est re
 dendum, cum die sequenti post ipsam venditionem factum fuit, severum esset, ex quo non
 caret periculo suspecte Scriptura, et ex coetia q[ui] post centum annos in lucem venerit
 nec ex loco archiviali aut publico, sive industria Sominii de aieue, aut aliquarum
 malevolarum personarum, et dominis qui protempore fuerunt dictorum castiorum eorum
 positionis et animo insidiantium datum q[ui] instrumentum sit depositum, q[ui] homines de aieue
 se quis confessi sunt, ut in processu constare videntur. Sit q[ui] Indignum iuxta legitis sanc
 tiones, q[ui] sua quisque voce dilinde protestus est proprie etiam suramente uelle infirmare
 et causam semel uictio dicti suspicionis falsitatis maturo consilio et regis catholicici de
 rei depositam denus repetere. **SEPTIMUM** est argumentum et maximu quidem falsitatis
 quia signum dicti instrumenti gratie et clavis sive clausura signature, multum difert a signo
 et clausura aliorum iustorum pro parte procuratoris fiscalis in processu exhibitorum
 et per bertrandum deponos eadem fere tempore testificatorum. **OCTAUO** constat urgenti
 summa suspicionem oriri ex dissimilitudine queritur in forma et situ ipsius scrip
 ture instrumenti gratie, nam subscriptiones et signa illa petri jordanus, et petri
 martinet de arcea, quid dicuntur concessisse dictum instrumentum, reperiuntur descripta
 separate et distincte magno labore recto alineis et corpore ipsius iusti, q[ui] non solum con
 tradicunt styllo bertrandi deponos, ut apparet in aliis tuis iustis in processu exhibitis
 sed omnium notariorum. **PATERA** in ipso iusto reperiuntur apposita clausula cuiuslibet
 non solum aperte in similibus iustis per ipsum notarium prout sunt clausura exhibita in
 hoc processu, in qua ipsius petrus jordanus obligat ad actum factum et faciendum
 per eum et per eius successores, que clausula est opposita fine aliquo effectu
 cum contractus faciendus post instrumentum q[ui] ipsi non respondet, et est a noto
 rio contra stylum bertrandi deponos, nec predictis in aliquo refugatur si forte
 dicatur. Hanc clausulam cuiuslibet fuisse instrumento positam ob gravitatem
 negocij. Nam intrapauos dies post concessionem illius fuit perfectum ad dicto
 bertrando deponos instrumentum gratie uille de cufaria cum suis aldeis maioriis qua
 litatis et gravitatis, in eadem clausula cuiuslibet non fuit apposita, quam
 susscit instrumento gracie de aieue intrata uox auctor diei non fuisse oblitus illam
 ponere in ipso iusto de cufaria, maxime quia illud fuit principaliter concessum

In favorem regis petri cuius ipse bertrandus de pinos erat alumnus et senetarius
et uellet illum cautare. Insuper iudicio que iustio de aione contra stylum dic-
tibertandi de pinos insimilibus reperiuntur designate confrontationes bono-
rum venitorum, quia in alijs solum fit mencio honorum per viam relationis
ad iusta uenditioni. Item nec ipse bertrandus de pinos conuenit in alijs iustiu-
mentis gratie calendaria venditioni ad longum apponere, prout in isto
sunt apposite, et non bis sed semel tantum qd pariter prestat argumentum
suspitionis. Preterea in isto gre instrumento in spene fuerunt enarrata, dia sua
redditus et prouetus emolumenta et bona ad dominicaturam pertinenia ad
longum, sunt iustis uenditionis continetur, et non solum semel sed bis, qd est
contra solitum stylum bertandi de pinos insimilibus, cum fuscat capomi-
tore reuendere que in venditione continetur ex quo ouitur maxima suspi-
cio falsitatis. Absunt et alia plura, quia in isto iustio ipse bertrandus de
pinos calendando venditionem dicit per disnetum bertandum de pinos
fuisse clausam loquendo discipso. Et etiam illa verba teneor et debeo facere
et concedere, nulla fatidictione ac obligatione precedente, prout in alijs
similibus fecit. Et etiam statim subdit ex mea spontanea voluntate et me-
ra liberalitate predictis verbis contraria et reuignantia. Adest clausula
singula singulis barbara quidem et insolita, et insuper signatura petri
jordan de urris dicit, signum petri jordan de urris militis, qd in alijs quibus
se idem petrus jordan subscripsit, qualia sunt tria in propositu, non se ita sub
scripsit appellando sc militem. Et illud qd sine nomine nominationis testiu-
dicitur, et plura alijs in multitudine affuentes, qd iustis concessis per
particularis non solet poni, nisi sint reges aut eorum filii concedentes illa
cum pluribus similibus, que profecto regentissima suspitione falsitatis pre-
ferunt. Concurrunt alia quam plurima extra corpus ipsius iustri gratie
quibus sunt, qd in tot iustis sequentibus ipsum iustum gratie et venditionis, que occa-
sione illorum facta fuerint. In nullo reperitur facta mentio de ipso pacto redi-
mendi, prout est procuratorum ipsius iusti, et fidei iusti concilii defraga et
apposce tres poni et alia plura. Redibile enim est qd sicutum gratie iustum etum
perdonpetrum jordan de urris concessum fuisset, quod aut primus aliter, aut in
indebet per viam narrationis malignibus ex supradictis mentio facta fuisset
de eo, qd non modicam falsitatis suspitione iuxta canoni dureta ostendit. Cum
omissio eorum que coir solent commemorari suspicionem iudicat. Sunt et alia

In favorem regis petri cusus ipse bertrandus deponos erat a summis et secretariis
et uellet illum cautare. Insuper iudicio suu justio de aicue contra stylum dic-
tibertandi deponos insimilibus reperiuntur designate confrontationes bono
rum venditorum, quia in alijs solum fit mencio honorum per viam relationis
ad justa uenditioni. Item nec ipse bertrandus deponit consuevit in alijs justi-
mentis gratie calendaria venditioni ad longum apponere, prout in isto
sunt apposite, et non bis sed semel tantum quod pariter prestat argumentum
suspitionis. Preterea in isto gre instrumento in spene fuerunt enarrata, dia sua
redditus et prouetus emolumenta et bona ad dominatoria pertinencia ad
longum, sunt in iustis uenditionis continetur, et non solum semel sed bis, quod est
contra solitum stylum bertandi deponos insimilibus, cum finit exponi
teru reuendere que in venditione continetur ex quo ouitur maxima suspi-
cio falsitatis. Adiunt et alia plura, quia in isto iustis ipse bertrandus de-
ponos calendando venditionem dicit per disretum bertandum deponos
fuisse clausam loquendo discipso. Et etiam illa verba tenet et debito facere
et concedere, nulla facta mentione de obligatione precedente, prout in alijs
similibus fecit. Et etiam statim subdit ex mea spontanea voluntate et me-
raliberalitate predictis verbis contraria et repugnantia. Adit clausula
singula singulis barbara quidem et insolita. Et insuper susignatura petri
jordan de urris dicit, signum petri jordan de urris militis, quod in alijs quibus
le idem petrus jordan subi ipsit, qualia sunt tria iurocessu, non se ita sub
scripterit appellando se militem. Et illud quod in fine nominationis testiu-
m dicitur, et pluribus alijs in multitudine affluentes, quod in iustis confessio per
particularis non sicut eorum, nisi sint reges aut eorum filii concedentes illa
cum pluribus similibus, que profecto urgentissima suspitione falsitatis pre-
ferunt. CONCURRENT alia quam plurima extra corpus iuris iustri gratie
qualia sunt, quod in tot iustis sequentibus ipsum iustum gratie et uenditionis, que occa-
sione illorum facta fuerunt, in nullo reperitur facta mentio de ipso pacto redi-
mendi, prout et procuratorum ipsius infantis, et fidei iustis conciliis defraga et
approbat et alia plura. Redibile enim est quod si dictum gratie iustum et
perdonpetrum jordan de urris confessum fuisset, quod aut primus aliter, aut in
indebet per viam narrationis in aliquibus ex supradictis mensis factis fuisset
de eo, quod non modicam falsitatis suspitione iuxta canoni directa ostendit. Cum
omissio eorum que cois solent commemorari suspicionem iudurat. Sunt et alia

3

plurima exponit processu et per vagone de veris adducta et ex eo refutancia, que pre dictum gratie instrumentum, sic falsum et defalsitate suspectum reddunt, qd de co m illas sit in isto nec in alio iudicio habenda ratio neque consideratio. Huius enim instrumenti falsitas ultrasuperius dicta coadjuvatur ex clara et spontanea confessione vassalorum et hominum de aerie, qui sepius et geminatis nivibus illud falsum et falso modo fabricatum fuisse instrumentum aliter sunt confessi, plurimas rationes assignantib, et inter alias illam quia eis fuit reculatum et in faciem oris ditum depositum et fabricatum per malevolas personas, calamitatem dominorum de aerie desiderantes, ultra id quod dictum ascertum instrumentum in mundum venit longe post centum annos adie confessionis uenditionis dicto barone de aerie, et cum dictum instrumentum uenditionis fuerit transumptatum sansunt plures quaestum et septuaginta anni. In civitate osce, sicut dictum est instrumentum in mundo fuisse receptum et testificatum per bertrandum de pinos, iam qd deo non reperitur manus scriptura, put non reperitur ipsius uenditionis, potuerat dictum instrumentum gratie transumptari, et sacerdotum fuisse, aut iure relatione aliorum scripturarum, aut inter homines antiquos hacten tempore illius aliqua fuisse habita noticia, que nullo unquam tempore ante anno 1500 fuit habita. cum per plures annos antea inter dominos d'iteville de aerie, ut super pluribus bonis noster molina glosator attestatur, et ipsos unsralllos plures fuerint susitate lites surgia et questiones, quare redendum est, qd situnc dicti gratie instrumenti haberetur notitia in lucem illud emisissent, ut eo mediante ad uno iugo subiecti dominorum de aerie liberarent, et cum ista fuisse in anno 1506 portunc Sagone dominum de aerie et antea persuos puderentibus insimata catholico regi fordinando, ipse rex dictum est instrumentum uidendum et examinandum suo supremo commisit consilio, et habita relatione epis, quod plures haberet falsitatis sub pitiones ex ante dictis causis determinauit, dictum est instrumentum profalso et falsitatis ualde suspecto, taliter qd de cetero nullam facere fidem nec alius est esse ualens aut momens. Cum ergo ista fuerint et sunt fusto regis catholicci denuo extinta sopia et determinata, illa nec in isto nec in alio consistorio de novo repeti indignum iudicatur. Et si predicta stoma santur et aliquibus seruaria uisa nonsunt, coadjuvant per recollende memorie regis poetri privilegium donationis et remunerationis per quod, in eventum quod dictus doxetus sordide orris predictum gratie instrumentum confessit, qd magime est dubitandum, ipse rex

petrus suis redimendi sibi ut regi aragonum suuim disti iusti gratia com
petens donauit remisit et relaxauit ipsi dono petro Jordane de orrius et suis
successoribus ad imperpetuum. contumplatis illis verbis effusis et generali
bus si hinc nobis et nris competit et competere potest. tam vigore vinculo-
rum. qd als quoquomodo ex quibus ex dictorum sententia oia e se remi-
ssia fatendum est. nec amplius sua sua remittantibus est dominus ure
sus. Neque obstat qd ab aliquibus subtili consideratione uidetur consi-
deratum. quod illa verba. als quoquomodo. sint intelligenda. alio simili
expressis. ut solum dicamus sua ex ultima voluntate vementia fore
comprehensa. non autem sua ex contractu nec conditionalia. quibus
si non despissim responso clara est. nam dictio illa. Als. universalis dictio
mi. quoquomodo. addita non solum similia expressis et eiusdem qualitatibus.
sed maiora et dissimilia comprehendere est apta. Cum ergo sic agatur de
regia confessione et beneficio. qd latissime interpretandum. hoc casu ex dis-
positione generali per verba effunata concepta omnes sus qui cum que de
causa competens remisit et dono se fingenue fatendum est. quod ad ocul-
um de monstrant illa verba. Non ut inclusi pleniū dicit intelligi po-
test ad stricti uestitionis saluum et bonum intellectum. Neque predicitis
in aliquo usragatur. quod pro parte fisci dicitur. qd cum istud sus luendi co-
ditis analgit. nec als compotat qd soluto redemptori petro. qd usque in
presentem diem solutum fuisse non appetet. et cum ista luendi famulas more
familiari sit disruptione caret. et quod solum rex petrus. qui donationem
et relaxationem predictam fecerit potuit illam concedere. ut coiuente non iu-
ret. nec questionem dicto petro Jordane de orrius mouent. sed quod prout illam
tenebat et possidebat tenuit et possideret. non tam dictum sus luendi per
dictam donationem et gratiam regiam fuit extinsum nec sublatum. quia
ex quo in dicto qd iusto continetur. quod facta suitione statim dicta cas-
tra forent regio patrimonio et corone aragonum uita. Et ante dicta uione
fuit dictus rex petrus potius alienare. que probabilitas fuit impeditum
qd dictus rex non potuerit nisi post sus uita dictum sus luendi donare nec
remittere. et sic qd donatio et grā regis petri. non nocuit nec obesse potuit
dno mō regi nunc regnati ut aragoni regi. quia eo ipso qd rex est nouum
sus quoddam fuit reatum in sua regia persona ad luendum et redimendum
bona iudicata perfusantem ferdinandum vendita. et hoc iuvim disti jus

4

teumenti gratia sua uero cum ipsis suis infantis consensi et suorum filiorum masculorum, et eis
mortuis Infauorem regum aragonum et dominus usque illorum, et q[uod] contemplatis
re consideratis verbis dicti nostri gratie dispositio illa censu debet personaliter
attentamente disponentis et non realis, nec contemplata regia dignitas et co-
rona regia ob q[uod] si non dignitas et corona contemplatur suis ipsum suendi non si
extinctum nec sublatum, sed durat et renascatur semper non fata luctuone
In quo libet rege, taliter q[uod] factum regis predecessoris non liget nec astringat
nec comprehendat successor regem / uregaditate positum
quibus omnibus protalento respondendo, super iuris diuini non obstare, quo-
dintur sus suendi ex quo conditione fuit non comprehendendi in generali re-
missione. NAM ex quo dominus uox ius finit illis verbis, quidquid sibi
competit aut competere potest, et alis quoquomodo, absque dubio verbum
potest faire p[ro]tiam fura conditionalia remissa et donata esse dicantur,
sive causas precedenti remittitione et donatione competant, prout in
specie proposita certum fuit competore? Neque etiam obstat q[uod] dictus uox
petrus erat prohibitus alienare dictum suis suendi per clausulam positam
In ipso asserto p[ro]p[ter]e justo, qualicumque exercitur, q[uod] suitione facta dicta bona
regio patrimonio sint unita, et sic eius donatio et remissio ultra eius uitam
promisso fuit. Hoc enim procederet, super dictam donationem remissione seu
gratia sus suendi separata ab omni suendi non fuisse extintum, q[uod] potuit
rex petrus extinguere et donare sicut totum, quia ex quo illud fuit etiam
accessorie regio patrimonio et corone applicatu, ut de tribus regni dum
modo non immensae potuit de illo disponere, et per dictam donationem cere-
mitatione regibus aragonum suis successoribus in regia dignitate profundi-
cere. Quare q[uod] subtili investigatione ab aliquibus vocet in scriptis dic-
tum et affirmatum extitit, quoddam suis nominis In quo libet rege aragonum
necri ac renasci contemplatis verbis dicti nostri et intentione et proprie-
tate pecis jordan de urru, quidcumque p[ro]p[ter] instrumentum dicitur conve-
sse, q[uod] nullo modo procedit, quia recte tib[us] consideratis dispositio
illam apparet esse realem, quia persona quas dictus dominus petrus jordan
de urru non cognovit, nec cognoscere potuit non potuit considerare, nec ad
eas habuit respectum, aut affectionem, sed dicendo regibus aragonum et bim
cuius eorum dicendum est potius dignitatem regia considerasse et contem-

placum fuisse, q̄z personas ipsas regias. licet verum sit dicou ipsos reges
organa fuisse et ministros dictare regie dignitatis, et ciuiliter et pleno mo-
do intelligendo, in Sane iudeo destinari interpretatum juris coem smiam
a quorum dispositiōib⁹ nec tutum nec securū est uidendum recedere.
Neque ijs impedimentum afforunt qui per uiam comparationis constructiu-
pro parte p̄ curia fiscal. regie Maj. In medium sunt adducta in p̄nti processu
ad sustinendum et ualidandum assertum gr̄e instrumentum, tantis iutis et falsita-
tis suspicionibus intrinsecis et extrinsecis deturpatu et impugnatu. Nam sine
contemplenur dictam aduerationē iuriam juris cois, sive iuxta forales
dispositiones p̄nti regni, non est talis dicta comparatio porquā assertum jus
instrumentum romaneat saluū et purgatu ab ijs que sunt in processu contracū
opposita. quia si secundum iura coia consideremus multa sunt que illam in
ualidant, tamq; nō seruatis ijs, que de iure scrūda erant, in super licet illa
alius considerationis esse, tame majoris effectus est destrutiva compa-
ratio in presenti processu pro parte Sugonis adducta contradictum instrumentum,
cum ex sibi sententia magis officiat comparatio destrutiva, q̄z
prosit et componat comparatio constructiva. probatio enim que per compa-
rationē fit, non est certa nec uera iudiciorum rationis scripte, sed persuasi-
ua et multum fallax, cum quatasit cōfides adhibenda non sit legē autum,
sed totum iudicis arbitrio commissum, nec per campotest haberi notitia ue-
ritatis clare sed subnube, et misil aliud est nisi quoddam argumentum a-
simili. Ex ijs vero quipso parte Sugonis opponuntur. et ex eodem iustis re-
sultant, eis prima facies est taliter obnubilata et demigrata, quod de-
eo nec in isto nec in alio iudicio est habenda aliqua ratio, propter eis urgo-
tissimam suspicionē, que amīmū cōfuslibet iudicis ad hoc p̄teneendū
cogunt et compellunt. nec illiū fidei formalis dispositio huius regni de-
fidei instrumentorum sustentare potest, quod dixit, quod si aliquis aliquo tem-
pore dixit aliquid contra chartam yerentes in charta scriptos et scriptore
sive erit probari debet esse veram. Sit amē mortuus est scriptor et testes et
dubitetur utrum ille confererit instrumentum, hoc casu per alia iusta ab eodem
scriptore confecta probari poterit abundantē, subdens litera fori, quod si
aliquis ostendat instrumentum, et dubitetur de eis fidei et testes fuerint mortui
superduo uel poluera iusta poterit probare, q̄ scriptor quis est in dicto instrumento

Insertus illud fuerit testificatus sacerdos tali iustis licens hoc fieri debet per compara-
 rationem littere aliorum iustorum perditum scriptore testificatorum. quoniam dicta
 foralis dispositio locum sibi uendicat quando solum per partem contraria tale
 instrumentum producitur negatur illud fuisse verum, sed suspectum, aut abs
 no soleme. hoc casu purgatur qd contra instrumentum opponitur per littere
 comparatione per produce ntem iustum. sed quando impugnans instrumentum
 non contentatur sola verbali negatione, dicendo illud no esse veru, sed allegat non
 solum littere dissimilitudinem, sed uarietatem stylis insolitas clausulas, et alia que
 in iuncti processu pro parte suorum sunt allegata et probata ad invalidandum ipsi
 iustum, non sufficit sola littere comparatio, cum illa sola sit debili et fallaxima
 probatio. sed dia alia que in comparationis materia iuris eis scriptores requiri-
 dicunt sunt seruanda. et illa est bona fide et legis interpretatio, que nos ad ter-
 minos rationis scripte redunt. Minus obstat qd dicitur in hoc iudicio postorius
 non admitti exceptione falsi nisi notoria ex contextura littere notorie et evidenter
 resultans, facilis enim ad hoc est responsio. nam foralis dispositio hoc intendit, quod
 yestextu dictae exceptionis in iudicio apposita non retardetur processus, qui
 minus lis et causa suo martexor erat et finitur in tractamento foralia, et non quod
 non possit in isto iudicio sicut in aliis oportere dicta falsitatis exceptio. cum illa semper
 sit talis nature, qd ubi de ea constat, reddit processum retro milieum. Dicere qd in isto pro-
 cesso non constat de tali falsitate et suspicione ex littera iusti, et processu evidenter
 et notorie, quilibet mouet motum animi sui secundum eum iudicium, et si aliquis
 it adiligens et curiosus sit, qui vult et tenere qd in isto iudicio postorius, et apposita
 processu ad obtinendum iusto facile admittatur ex scriptura prima fane sole-
 mi authenticata et apparenti, ut dixerit iuris Interpretates. Illis respondet, qd qua faci-
 litate quis cum tali scriptura admittitur, eadem facilitate cum tali scriptura uitio
 supradicta habente ab isto iudicio repellitur. nam non est ueru dicere, scripturam
 sic impugnata bona nec apparebit fane habere, smo multum mitem et deb
 compositam. Item illud qd dicitur quemde facili iusto iudicio postorius appre-
 henst cum fit prout momenti debere iusto obtinere ex scriptura prima fane appa-
 renti, et si quis sine que contraria posset opponi, cum altiori rem iudicione regui-
 rant illas sicut in aliis plenariis iudicio resuenda. facilis adea ex mente scriben-
 tur est responsio. NAM illud procedit in modo postoriori facti, qd aragonenses conside-
 rarent, sensu tame est ius postorius iuris resolutivo ut istud, qd perditum qd
 iustum datur domino vero regi competere. In iusto enim postoriori cum per illud

Side arcis tam dñm
Iudicij summis propria ita res cincatur ac si impetratio ageretur, debet plenius inquire veritas, et de
torum et illius summa singulis que contra instrumentum opponuntur inquire
ij preparat plenius pue Consideratis omnibus et singulis que ex honore asserti iusti, q̄e instrumenti processu
Iudicium celsum. Sug. nē cons. S. om. 7 qui i exhibiti per regis fiscum resultant, et alijs que pro parte Sigonis possessoris ba
tatalios rōne de aieua contra illud opponuntur, et contemplatis primi legi regis pe
tri et catholicis, et geminatis confessionibus et remittentibus capallorum
Spontaneo factis, recognoscitum dictum q̄e instrumentum fuisse et esse falsū
et falso modo fabricatum, et longayor tempore in lucem emissum, nec de co
apparere notam nec matricem, semper illud cum voce populi tam apud
aeribus q̄b alibi intrapossens regum semper q̄ de eo fuit habita melis, tam in judi
cio q̄b extra profalsus habitum et tunc negari, et si superius dictāno pro rede
rente (que meo iudicio procedunt). q̄us Sec non caret maximo dubio et ambigui
tate. Velle ex iusto de quo certafides nec de eis ueritate habetur, nec haberi
potest priuare tam antiquā familiā et deregibis aragoni tam geneme
ritam, et possessione iure debito spoliari. non video alegum dottoribus, nec romaniis
pontificibus hoc dispositum, smo totum contrarium deisum et determinatum
vno ore profitentiu. Cum obssura sunt iuris artiu contra cuiusque pe
titore est fore judicandum —

